

інтересами підприємства [4, с. 106-107].

Отже, планування діяльності вітчизняних підприємств набуває все більшого значення у зв'язку зі швидкими змінами в середовищі функціонування підприємства, яке з часом стає все більш динамічним, невизначеним та агресивним. Можливим інструментом протидії несприятливому впливу середовища є бізнес-планування як процес постійного і систематичного упорядкування процесів розвитку підприємства шляхом розробки комплексу стратегічних, тактичних та оперативних дій.

Використані джерела

1. Діденко Є.О. Бізнес-планування та його роль у стратегічному управлінні підприємством / Є.О. Діденко, Б.С. Нянчур // Економіка та держава. – 2016. – № 12. – С. 78-81.
2. Коюда В.О. Методологічний підхід до бізнес-планування розвитку підприємства / В.О. Коюда, М.І. Пасько // БізнесІнформ. – 2015. – № 9. – С. 394-402.
3. Кваша О.С. Бізнес-планування у діяльності організації: європейські стандарти, основні методологічні підходи та базові процедури / О.С. Кваша, В.В. Фоміна // Економіка і суспільство. – 2017. – Вип. 12. – С. 268-276.
4. Лаврів Л.А. Бізнес-планування у діяльності організації: базові процедури та основні методичні підходи / Л.А. Лаврів // Інноваційна економіка. – 2013. – № 10. – С. 104-111.

Гаврилюк Іванна

(науковий керівник: к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій Галько Л.Р.)

ОСОБЛИВОСТІ ТА СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ

Умови функціонування сучасних підприємств характеризуються невизначеністю та динамічністю бізнес-середовища. Ефективне протистояння підприємства зовнішнім впливам можливе лише за умов здійснення комплексу випереджувальних заходів, спрямованих на збереження його життєздатності та забезпечення конкурентоспроможності, тобто, за умов його постійного розвитку.

Розвиток підприємства розглядається як безперервний процес кількісних та якісних змін, які призводять до структурних перетворень у діяльності підприємства, внаслідок чого підприємство переходить у більш високий та прогресивний стан у порівнянні з попереднім. Такі зміни є цілеспрямованими, безповоротними, закономірними, відбуваються під впливом факторів зовнішнього середовища та викликані наростанням внутрішніх суперечностей у діяльності підприємства. В процесі розвитку підприємство набуває нових можливостей та властивостей, які дозволяють йому ефективно функціонувати у ринковому середовищі та досягати стратегічних цілей, підвищують його гнучкість у вирішенні внутрішніх дисбалансів та посилюють адаптивність до зовнішніх викликів [1, с. 109].

Основними варіантами розвитку підприємства в сучасних умовах ведення

бізнесу є: 1. Внутрішнє зростання за рахунок підвищення ефективності використання власних ресурсів. 2. Перерозподіл внутрішніх ресурсів та зосередження їх на пріоритетних напрямках діяльності. 3. Відокремлення, передача видів діяльності, не забезпечених ресурсами, іншим виконавцям на договірній основі. 4. Злиття, поглинання інших підприємств з метою виходу на нові ресурсні ринки або ринки збуту. 5. Припинення здійснення неефективних напрямків діяльності шляхом продажу пакету акцій та активів, ліквідації або переорієнтації напрямів діяльності [2].

Особливу роль у нарощуванні темпів економічного зростання та формуванні стратегічних орієнтирів розвитку національної економіки відіграє сектор малого та середнього підприємництва. І хоча рівень науково-технічного і виробничого потенціалу будь-якої розвиненої держави визначають великі підприємства, проте основою економіки формують малі та середні підприємства як найбільш масова, динамічна і гнучка форма ділового життя. Саме вони є головною рушійною силою розвитку конкуренції, стимулювання ділової активності населення і створення робочих місць, насичення ринку товарами, зміцнення економічної бази регіонів, активізації інноваційної діяльності.

Проте, нестабільність національної економічної системи, скорочення споживчого попиту обмежують можливості бізнесу у забезпеченні стратегічного розвитку, знижують доцільність впровадження інноваційних технологій, підвищують рівень підприємницьких ризиків.

Незважаючи на песимістичні прогнози розвитку економічних процесів в країні, настрої та очікування представників малого та середнього бізнесу є позитивними та зорієнтовані на використання інноваційних змін для розширення своєї діяльності у найближчій перспективі. За даними дослідження, проведеного Спілкою українських підприємців, у 2017 р. 64% респондентів збільшили свій бізнес, незважаючи на продовження кризових явищ в економіці країни. При цьому більшість опитаних підприємців прогнозують зростання власного бізнесу і у 2018 р. в першу чергу, за рахунок підвищення обсягу реалізації (89,7%) та відкриття нового виду діяльності (39,7%). Близько 75% респондентів мають намір збільшити кількість працівників, а половина опитаних прогнозує в наступному році вихід на нові ринки [3]. Такі результати свідчать про те, що незважаючи на всі перешкоди, підприємства в Україні мають потенціал та прагнення до розвитку.

Проте, є низка факторів, які стримують розвиток малого і середнього бізнесу, серед яких найвагомішим є відсутність кваліфікованих кадрів. Таку думку висловили 32% респондентів. Не менш критично важливими для бізнесу є обмежений доступ до ресурсів та високе податкове навантаження. Також у ТОП-8 проблем для бізнесу увійшли: надмірне регулювання експортної діяльності та економіки в цілому, корупція у контролюючих та перевіряючих органах та військові дії на території країни [3].

Безперервний процес розвитку науки та техніки, глобалізація та загострення конкуренції диктують нові умови ведення бізнесу та принципи роботи в умовах ринку. Основними сучасними тенденціями розвитку підприємств є орієнтація на довгострокову перспективу, зосередження уваги на фундаментальних дослідженнях, диверсифікацію діяльності, активне впровадження інновацій, максимальне використання творчої активності персоналу підприємства та створення автономних груп (команд), діяльність яких спрямована на розв'язання конкретних завдань, модифікація організаційних структур управління в напрямку скорочення кількості ієрархічних рівнів, проведення децентралізації виробничих і збутових функцій управління; перехід від вузької функціональної спеціалізації до інтеграції змісту та характеру управлінської діяльності.

Таким чином, забезпечення безперервного розвитку відповідно до запитів та вимог ринку дасть змогу підвищити адаптивність підприємства до мінливих умов зовнішнього середовища, забезпечить ефективність його діяльності, підвищить рівень конкурентоспроможності та задоволеність інтересів усіх осіб, зацікавлених у зростанні бізнесу.

Використані джерела

1. Янковець Т. М., Нагорна Ю. А. Теоретичні аспекти розвитку підприємств у сучасних умовах / Т.М. Янковець, Ю.А. Нагорна // Вісник КНУТД. Серія «Економічні науки». – 2015. – №2 (85). – С. 108-111.
2. Бондар Н.М. Сучасні тенденції розвитку підприємств [Електронний ресурс] / Н.М. Бондар // Тренінговий портал TRN.ua – Режим доступу: <https://www.trn.ua/articles/4724>.
3. Опитування: Малий та середній бізнес планує зростання у 2018 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://agroportal.ua/ua/news/ukraina/opros-malyi-i-srednii-biznes-planiruet-rost-v-2018-godu>.

Гнибедюк Іванна

(науковий керівник к.е.н., доцент кафедри економіки підприємств і корпорацій Куц Л.Л.)

СУТНІСТЬ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗБУТОВОЇ ПОЛІТИКИ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Під збутовою політикою організації (підприємства), в найбільш широкому сенсі, слід розуміти сукупність вибраних її керівництвом збутових стратегій маркетингу (стратегії охоплення ринку, позиціонування товару і т.д.) і комплекс заходів (рішень і дій) щодо формування асортименту продукції, що випускається, процесу ціноутворення, способів формування попиту і стимулювання збуту (реклама, обслуговування покупців, комерційне кредитування, знижки), укладання договорів продажу (поставки) товарів, товаробігу, транспортуванню, інкасації дебіторської заборгованості,